N:o 1.

Ank. till Riksd. kansli den 10 febr. 1899, kl. 4 e. m.

Betänkande angående vissa delar af tullbevillningen.

(1:a A.)

Bevillningsutskottet har härmed velat afgifva yttrande i anledning af följande till utskottet hänvisade motioner rörande ändringar i nu utgående tullbevillning, nemligen motionerna:

n:o 26 inom Första Kammaren af herr *P. Bondesson*, angående tull å smör- och ostfärg;

n:o 23 inom Första Kammaren af herr *P. M. Söderberg*, angående tull å hårgarn eller nöthårsgarn;

n:o 9 inom Första Kammaren af herr *P. Bondesson*, om förhöjning af tullen å planchetter; samt

n:o 25 inom Första Kammaren af herrar *G. F. Östberg* och *G. A. Ekdahl* samt n:o 119 inom Andra Kammaren af herr *J. E. Behmer*, om tull å brukade och slitna säckar.

Färger och färgningsämnen: smör- och ostfärg.

Smör- och ostfärg är enligt nu gällande tulltaxa tullfri.

Herr Bondesson föreslår nu:

att all slags *smörfärg* — flytande eller torr — upplöst i olja, emballerad i *gelatinkapslar* eller genom teknisk-kemisk behandling beredd till torrt tillstånd, samt all slags *ostfärg* — i flytande eller torr form, med eller utan tillsättning af *sprit* — för framtiden måtte hänföras till teknisk-

kemiska preparater och förtullas med 15 procent af värdet, hvarigenom äfven smörfärg i gelatinkapslar och ostfärg med tillsättning af sprit, hvilka artiklar i praktiken ej gerna borde särskildt urskiljas, vid förtullning drabbades af en till det högre värdet bättre afpassad tullbeskattning.

Till stöd för denna framställning anför motionären följande:

»Enligt nu gällande tulltaxa af den 24 oktober 1898 är rofolja enligt punkt 488 åsatt en tull af 7 öre per kilogram, hvilken tull enligt rådande marknadspris, 45 à 50 öre per kilogram, motsvarar cirka 15 procent af värdet.

Enligt samma tulltaxas punkt 146 är deremot smörfärg förklarad såsom tullfri.

Då emellertid smörfärg numera framställes af rofolja, såsom varande för detta ändamål lämpligast, och derför undanträngt bruket af annan och tullfri olja — hamp-, cotton- m. fl. — så utfalla dessa tvenne förtullningssätt i det för inhemska smörfärgsfabrikanter högst ledsamma missförhållande, att de för sin råvara, rofolja, måste betala cirka 15 procent af varuvärdet i tull, på samma gång som utländska konkurrenter få tullfritt införa sin smörfärg i Sverige och derigenom kunna notera ett lägre pris å varan än de inhemska fabrikanterna.

Ej endast vid försäljningar *inom Sverige*, utan äfven vid export till så väl *Norge* som *utlandet* i öfrigt gör det påpekade missförhållandet sig gällande. Ty att också smörfärg såsom svensk exportvara måste i motsvarande mån fördyras genom den påförda tullen å rofolja, är sjelfklart.

Redan år 1891 insåg den då tillsatta tullkomitén det motsägande i omnämnda förhållanden, jemfördt med vanlig gällande tullprincip, nemligen, att en utaf olika ämnen till olika tull bestående vara rätteligen bör drabbas af den högre tullsatsen.

För att emellertid få detta missförhållande häfdt, måste antingen tullen å rofolja borttagas eller också lämplig tull åsättas smörfärg.

Den ekonomiska betydelsen af ett eventuelt upphäfvande af tullen å rofolja skall jag icke här söka att närmare utreda, utan skall jag endast tillåta mig påpeka, att, då staten genom sina jernvägars stora behof deraf måste anses såsom den ojemförligt störste konsumenten af dylik olja, någon nämnvärd ekonomisk förlust med upphäfvandet af nämnda oljetull troligen knappast skall förefinnas.

Likaledes tillåter jag mig framhålla, att medgifvandet af tullfrihet för rofolja gifvetvis skall reducera tillverkningskostnaden för smörfärg till förmån för den svenska mejerihandteringen, samt på samma gång möjlig-

göra en ökad export af smörfärg från inhemska fabriker till Amerika m. fl. länder, hvilken export numera sjelfklart hämmas af den tull, som nu åsättes den i smörfärgen ingående rofoljan, och bör i detta sammanhang anmärkas, att restitution vid export af dylik färg hittills ej kunnat erhållas.

Beträffande frågan om hvilken tull å smörfärg är att anse såsom lämplig och motsvara de olika intressena, tillåter jag mig hänvisa till ofvannämnda tullkomités motiverade utredning härutinnan.

Komitén föreslår en tull å smör- och ostfärg af 15 proc. af värdet, hvilket ungefär motsvarar rofoljans tull, och synes mig denna tullsats vara det yttersta minimum, som kan afhjelpa det påpekade missförhållandet, i synnerhet som våra grannländer hafva vida högre tull, och de talrika fabrikerna för tillverkning af mejeripreparater i Sverige lätteligen kunna på ett tillfredsställande sätt fylla vårt behof.»

Det af motionären åberopade, af 1888 års tullkomité afgifna yttrandet angående tull å smör- och ostfärg är af följande lydelse:

»Dylika färger tillverkas numera inom landet. En vigtig beståndsdel i smörfärgen utgöres vanligen af rofolja, som drager tull med 7 öre per kilogram. Redan denna omständighet betingar åsättande af införselafgift å smörfärg; men dertill kommer, att den inhemska tillverkningen deraf har att utstå en ganska skarp konkurrens från utlandet, särskildt Danmark. Med hänsyn till dessa omständigheter har införselafgiften för smörfärg ansetts böra bestämmas till 7 öre per kilogram brutto. För bruttoförtullning talar den omständighet, att varan inkommer på kärl af vexlande beskaffenhet. Med smörfärg har ostfärg, till följd af svårigheten att vid tullbehandlingen urskilja till hvilketdera slaget varan bör hänföras, likstälts.»

Komiténs förslag i denna del upptogs jemväl i Kongl. Maj:ts till 1892 års Riksdag aflåtna proposition med förslag till ny tulltaxa m. m., men bevillningsutskottet hemstälde, att ifrågavarande artiklar, såsom varande för mejerihandteringen oumbärliga beredningsämnen, måtte fortfarande förblifva tullfria. Denna hemställan blef ock utan diskussion af begge kamrarne bifallen.

Den åsigt, som sålunda af 1892 års bevillningsutskott och samma års Riksdag omfattades, anser utskottet sig böra fortfarande vidhålla. Om tull åsattes smör- och ostfärg, skulle otvifvelaktigt deraf föranledas en höjning af priset å dessa artiklar, som numera kunna sägas vara nödvändiga förbrukningsartiklar vid landets samtliga mejerier. Den stora betydelse mejerihandteringen eger för vårt lands jordbruk och den svåra konkurrens dessa produkter hafva att utstå på verldsmarknaden utgöra enligt utskottets

åsigt tillräckliga anledningar för att ej, äfven i den minsta grad, fördyra produktionskostnaderna för dessa vigtiga exportartiklar.

Den föreslagna tullsatsen lärer ej heller för de fabriker, der tillverkning af smör- och ostfärg eger rum, vara nödvändig, helst dessa fabriker, enligt hvad inom utskottet blifvit upplyst, icke uteslutande tillverka sådana varor utan äfven varor af andra slag.

Utskottet hemställer alltså,

1:o) att gällande tullfrihet för *smör- och ostfärg* måtte bibehållas.

Garn af nöthår.

I sin ofvanberörda motion anför herr *Söderberg:*

»Under de senare åren har i vårt fosterland uppblomstrat en ny industri, nemligen fabrikation af yllemattor. För denna fabrikation måste såsom råvara användas betydande qvantiteter *nöthårsgarn.* Vid intet svenskt spinneri tillverkas nöthårsgarn, och säkert är att, äfven om å denna vara sattes en så hög tull som 25 öre pr kilogram, intet svenskt spinneri skulle finna med sin fördel förenligt att upptaga fabrikationen af ifrågavarande garn. Detta måste alltså importeras från utlandet.

Förr förtullades denna vara, hvilken i inköp kostar 3 à 3 ½ pence (22 ½ à 26 öre) för engelskt skålpund, med 15 % af värdet. Under senare åren deremot hafva tullmyndigheterna, enär de ansett att nöthårsgarnet varit i någon mån uppblandadt med ullaffall, bestämt, att tullen för nöthårsgarn skall utgå lika som för ullgarn eller med 25 öre pr kilogram. Enär billigaste marknadspriset för ullgarn är *dubbelt* så stort (6 à 7 pence pr engelskt skålpund) som priset på nöthårsgarn, så framgår häraf, huru tyngande tullen för sistnämnda vara är, om den fortfarande skall bibehållas vid 25 öre pr kilogram, hvilket motsvarar ungefär *femtio* (50) procent af varans värde. Genom denna högre tullsats ökas priset på den färdiggjorda mattan med 5 à 8 %, hvilket i allmänhet är högre än vinsten å det färdiggjorda mattfabrikatet. Kommer alltså fortfarande förenämnda högre tullsats att tillämpas, så är det uppenbart, att den inhemska mattindustrien — för hvilken det i kampen mot den utländska konkurrensen är ett lifsvilkor, att de för industrien oundgängligt behöfliga råvaror icke må genom allt för hög tull oskäligt fördyras — måste arbeta under ytterst ogynsamma förhållanden.

Försök hafva gjorts att på administrativ väg få här omnämnda miss-

förhållande afhjelpt, men dessa försök hafva, antagligen på grund af uppställningen och rubriceringen i nu gällande tulltaxa, icke ledt till åsyftadt resultat.

I tulltaxan finnes visserligen infördt, att »hår, andra slag», äro tullfria samt att stampad »nöthårsfilt» jemväl är tullfri, men deremot finnes ingen särskild rubrik för artikeln »nöthårsgarn» och häraf har vållats, att denna artikel, hvilken förr, såsom nämndt är, belades med en värdetull af 15 %, på senare tiden, då man i varan ansett sig spåra något ullaffall, rubricerats såsom ullgarn och belastats med en tull af 25 öre pr kilogram.

Enligt hvad kunniga kemister intygat, är det alldeles omöjligt att tillverka ett *absolut rent nöthårsgarn*, och detta särskildt af den orsak, att å huden af de djur (kor, kalfvar med flera dylika), af hvilka nöthåret tages, alltid förefinnes någon ringare qvantitet ull. Att, då nöthårsgarn betingar knappast halfva priset å ullgarn, fabrikanten med vett och vilja skulle uppblanda nöthåret med ull, är otänkbart, och i alla händelser är skilnaden mellan det vanliga nöthårsgarnet, sådant som det i England fabriceras och hit importeras, och ett med fårull uppblandadt nöthårsgarn, så i ögonen fallande, att det är omöjligt att misstaga sig på hvad som är den ena eller andra varan.

I Tyskland, hvilket för sin mattfabrikation behöfver importera stora qvantiteter nöthårsgarn, och med hvilket land den svenska mattindustrien har att kämpa en hård konkurrenskamp, lärer man ock, för att upphjelpa den tyska mattindustrien, hafva bestämt, att hårgarn skall såsom sådant förtullas, då det innehåller minst 50 % hår.

Goda skäl tala ock derför, att den svenske mattfabrikanten ej må genom allt för hög tull å den för honom nödvändiga råvaran ställas i en för svår ställning gent emot sina utländska konkurrenter.»

På de i motionen sålunda angifna grunder och på det att ifrågavarande industri måtte komma i åtnjutande af ett välbehöfligt skydd, hemställer motionären, att i tulltaxan måtte under en särskild rubrik upptagas artikeln hårgarn eller nöthårsgarn samt att denna artikel måtte, för så vidt densamma innehåller minst 75 % rent nöthår, beläggas med en tull af femton procent af värdet.

På sätt motionären erinrar har tillförene garn af nöthår, som icke finnes i gällande tulltaxa särskildt upptaget, tullbehandlats efter en tullsats af femton procent af värdet. På grund af den i anmärkningen under rubriken garn i tulltaxan förekommande bestämmelsen, att för garn, spunnet af olika råämnen, införseltullen skall, utan hänsigt till den större eller mindre andel, hvarmed olika råämnen deri ingå, beräknas efter den

högre afgiftsbestämmelsen, har emellertid, sedan verkstälda undersökningar gifvit vid handen, att i nöthårsgarn i regel ingår en viss mängd ull, dylikt garn i sådant fall blifvit belagdt med den för ullgarn af motsvarande beskaffenhet stadgade tullsats. Denna tullsats, 20 till 25 öre för kilogram, måste emellertid anses synnerligen hög i förhållande till nöthårsgarnets värde, som enligt motionärens uppgift utgör omkring 55 öre för kilogram, och är, då nöthårsgarn icke utgör föremål för inhemsk tillverkning, mycket betungande för fabrikationen af yllemattor, som i stor utsträckning begagnar sig af ifrågavarande artikel. Utskottet finner sig derför böra biträda motionärens förslag, såvidt detsamma afser nedsättning i den för nöthårsgarn utgående tull, men anser varans vigt och icke dess värde böra läggas till grund för tullafgiftens bestämmande. Hvad beträffar tullsatsens storlek finner utskottet 10 öre för kilogram vara en lämplig och i förhållande till varuvärdet ändamålsenligt afvägd tullsats.

Vidkommande motionärens förslag, att den lägre tullsatsen för nöthårsgarn skulle göras beroende af att deri inginge rent nöthår till en viss procent, finner utskottet en sådan bestämmelse icke böra gifvas, enär densamma sannolikt skulle förorsaka tvister vid tullbehandlingen och deraf härrörande, ofta tidsödande och dyrbara undersökningar. I betraktande af får- och getullens högre pris i förhållande till nöthårets, torde det icke gerna kunna förekomma, att dylik ull afsigtligt inblandas i nöthårsgarn i större mängd än som för tillverkningen af detta är nödvändigt, hvartill kommer, att den deri förefintliga ullen till en del härrör från det ullhår, som i ringa mängd förekommer å nötkreaturens hud. Vid sådant förhållande synes det icke behöfva möta några betänkligheter att medgifva lägre tull för garn af nöthår, oaktadt deri förekommer annat ämne, om blott nöthåret är garnets hufvudsakliga beståndsdel. Härvid torde dock, med hänsyn till ofvanberörda bestämmelse i den under rubriken garn i tulltaxan förekommande anmärkning, vara nödigt att i anmärkningen undantag från nämnda bestämmelse, på sätt redan är stadgadt i fråga om i garn inspunnet silke, som ej sammanhängande följer garnets längd, göres äfven i fråga om garn af nöthår, hvari förekommer annat ämne i ringa mängd.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

2:o) att *garn af nöthår* måtte åsättas tull af 10 öre för kilogram samt såsom särskild rubrik införas närmast efter den nu i tulltaxan under n:o 168 förekommande rubriken: färgadt, blekt eller tryckt segel- och bindgarn; och

3:o) att den under »Garn» i gällande tulltaxa före-

kommande anmärkning måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Anm. För garn, spunnet af olika råämnen eller tvinnadt af till färg eller råämne olika garnsorter, hvilka hvar för sig draga olika tull, skall införseltullen, utan hänsigt till den större eller mindre andel, hvarmed olika råämnen eller garnsorter deri ingå, beräknas efter den högre afgiftsbestämmelsen; skolande dock afseende icke fästas å i garn inspunnet silke, som ej sammanhängande följer garnets längd, *och ej heller å i garn, hufvudsakligen af nöthår, i ringa mängd förekommande annat ämne.*

I sin motion n:o 9 föreslår herr *Bondesson*, att planchetter måtte uti tulltaxan upptagas under särskild rubrik och tullen åsättas att utgå med en krona för hvarje kilogram. *Planchetter.*

Till stöd för detta förslag anföres i motionen följande:

»Bland de flera artiklar, hvilka ej hafva särskild rubrik i nuvarande tulltaxa och derför hänföras till andra rubriker, intaga s. k. planchetter en ej obetydlig roll. Importsumman af denna artikel är emellertid svår att bestämma, emedan densamma tullbehandlas lika som »slöjdvaror» efter 15 procent värdetull. Denna tullbestämmelse kan med fog icke anses vara rättvis, enär snarare planchetter borde tullbehandlas såsom snörlifsfjedrar — »karkasser» — hvilka betala 1 krona pr kilo vigttull, eller åtminstone borde planchetter hänföras till »polerade, öfverklädda eller lackerade jernsaker», för hvilka betalas 50 öre pr kilogram i tull, detta med desto större skäl, som planchetten endast är en mera fabriksfulländad snörlifsfjeder, tillverkad alldeles lika, nemligen af fjederstål, som öfverklädes med tyg eller emaljpapper och metallskoningar för ändarna. Härutöfver tillkommer för planchetten anordningar för tillknäppningen af densamma. En tydlig orättvisa gör sig alltså vid tullbestämningen gällande, då ett mera fulländadt fabrikat tullbehandlas mycket billigare än ett alldeles motsvarande fabrikat — snörlifsfjedern — hvilken är enklare att tillverka. Planchetter väga i medeltal ungefär 5 kilogram pr gross, kosta i parti ungefär 10 kronor pr gross och betala för närvarande i tull alltså 1,50 pr gross. Den välbehöfliga tullen på snörlifsfjedrar har inom Sverige skapat en temligen liflig industri i denna bransch. Icke mindre än sex fabriker sysselsätta

sig dermed, och den inbördes konkurrensen håller priset nere på nästan samma nivå som i utlandet. En lämplig tull på planchetter skulle jemväl göra denna artikel till ett svenskt industriföremål, enär, med all sannolikhet, liffjederfabrikerna skulle upptaga denna liknande fabrikation. I sammanhang härmed kommer naturligtvis äfven omsättningen för den svenska jern-, messings- och pappersbrukshandteringen att i sin mån ökas.»

Planchetter, öfverklädda med tyg eller annat ämne, tullbehandlas för närvarande, på sätt motionären erinrat, såsom slöjdvaror och draga en tull af 15 procent af värdet. Oöfverklädda planchetter deremot hänföras i tullbehandlingshänseende, då de inkomma lackerade, till jern- och stålvaror, förnicklade, polerade, bronserade, emaljerade eller lackerade, hvilka äro belagda med en tull af 50 öre för kilogram, eller ock, då de icke äro lackerade eller polerade, till jern- och stålvaror, andra slag, som draga en tull af 20 öre för kilogram.

Lika med motionären anser utskottet i fråga om planchetter tullafgiftens bestämmande i förhållande till den införda varans vigt vara att föredraga framför den nu gällande beräkningsgrunden efter varans värde, enär genom användande af den först nämnda beräkningsgrunden förekommes att, såsom nu är att befara, på grund af origtig uppgift om varuvärdet lägre tullafgift kommer att påföras än den som rätteligen bör utgå. En förhöjning af den nu gällande tullsatsen synes ock, vid jemförelse med tullsatserna för lackerade planchetter och för karkasser, vara behöflig. Utskottet kan dock ingalunda biträda motionärens förslag om åsättande af en tullsats af en krona för kilogram, hvilken tullsats enligt motionärens egna uppgifter rörande varans värde och vigt skulle utgöra femtio procent af värdet, utan anser utskottet, att tullsatsen lämpligen bör bestämmas till 40 öre för kilogram; och torde för genomförande af denna tullförändring planchetter böra upptagas såsom särskild rubrik i tulltaxan.

Enär, enligt hvad för utskottet blifvit upplyst, ett visst slag af tunna bräder i marknaden benämnes planchetter, bör emellertid till förekommande af missförstånd ett tillägg till den nya tulltaxerubriken införas, antydande att dermed afses endast planchetter, som användas till snörlif, hvarjemte utskottet, då nu ett nytt tariffnummer föreslås till införande i tulltaxan, ansett följdriktigheten kräfva, att till detta hänföras icke blott öfverklädda utan äfven oöfverklädda planchetter, hvilka hittills tullbehandlats såsom jernvaror.

I enlighet med hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

4:o) att till snörlif afsedda planchetter beläggas med en tullsats af 40 öre för kilogram och på veder-

börligt ställe i tulltaxan införas under ny rubrik så lydande:

Planchetter (till snörlif) . . . . . 1 kilogram 0: 40.

I de af herrar *Östberg* och *Ekdahl* samt af herr *Behmer* väckta motionerna föreslås, *Säckar.*

att Riksdagen måtte besluta, att rubriken »säckar, tydligen brukade och slitna — fria» måtte utgå ur tulltaxan och att dylika säckar må underkastas samma tullsats som gäller för nya;

samt att § 9 mom. 2 af de vid gällande tulltaxa fogade underrättelser om hvad vid taxans tillämpning iakttagas bör äfvenledes måtte utgå.

Efter erinran derom, att vid 1895 års riksdag väckts motion med enahanda hemställan som i de nu förevarande, anföra herrar Östberg och Ekdahl följande:

»Med hänvisning till de grunder, på hvilka denna motion stöddes, nemligen att det skydd, juteindustrien genom 1888 års tullsystem tillförsäkrades, ej kunde göra åsyftad verkan, så länge ofvan nämnda rubrik i tulltaxan och § 9 mom. 2 i de tulltaxan bifogade »Underrättelser om hvad vid taxans tillämpning iakttagas bör» egde bestånd, samt att dels den tullfria importen af tydligen brukade och slitna säckar, på grund af helsotillståndet på de platser, från hvilka dessa säckar komma, måste anses innebära en fara i sanitärt hänseende, dels genom tillvägagåendet vid deras förpackning anledning till tullmissbruk lätt kunde gifvas, tillåta vi oss, då de skäl, som år 1895 anfördes emot motionen, numera förlorat sin betydelse, sedan tullstatistiken visat, att importen af tydligen brukade och slitna säckar under åren 1892—98 högst betydligt stegrats och sedan superfosfatindustrien blifvit skyddad genom åsatt tullsats af 25 öre pr 100 kilo, att å nyo väcka motion i samma syfte.

Vi göra det så mycket mer, som både genom verkstälda undersökningar faran i sanitärt hänseende af importen af begagnade säckar synes ställd utom tvifvel och den inhemska juteindustrien genom ny konkurrens från fabrikationen i Indien kommit i ett läge, som är ännu ogynsammare än det 1895 var.»

Herr Behmer omnämner likaledes den år 1895 i ämnet väckta

motionen samt anför rörande de grunder, hvarpå denna motion stöddes, och den utgång motionen fick i Riksdagen följande:

»Vid det skydd för den inhemska industrien, som, tack vare 1888 års tullsystem, kommit så många industrigrenar till godo, och som äfven resulterat i uppblomstring af en stor del af de gamla och uppvaknande af flere nya industrier i vårt land, till gagn icke blott för det inhemska kapitalet, utan äfven för den svenska arbetarebefolkningen, fick visserligen äfven juteindustrien ett skydd, en tullsats af 10 öre per kilo, som gjort att den från att förut i vårt land endast ha kunnat föra ett tynande lif som bihang till textilindustri af annan art vid 1, — säger en — fabrik kunnat bringas derhän att bli en sjelfständig svensk industri, som redan då — 1895 — gaf bröd åt en arbetarebefolkning af cirka 5,000 personer och sysselsatte tre fabriker med en omsättningsqvantitet af $13^1/_4$ millioner meter, uppskattade till ett värde af tre millioner kronor per år. Men det skydd som lemnats blef dock icke tillfyllestgörande, den lucka, som fans genom den fria importen af synbart begagnade säckar och af restitution för juteväf, använd för emballage till utrikes ort, medförde tvärtom redan då risk för hela den nyuppblomstrande industriens framtid.

Den gjorde det af följande skäl:

En vigtig del af juteindustrien var just tillverkande af emballage, enkannerligen af säckar, men på grund af tullfriheten å begagnade säckar och tullrestitutionen för emballage till utrikes ort kunde denna del af tillverkningen, som borde vara den väsentliga efter industriens natur, här icke drifvas som den borde. Sedan industrien besegrat den utländska konkurrensen på de af tullskyddet omgärdade områdena, hotades den af tillbakagång genom att öfverflyglas af den på det icke skyddade fältet.

Importen af brukade säckar steg så, att då den 1892 uppgick till ett värde af 120,963, så uppgick den 1893 till ett värde af 263,642 kronor. Denna import hade under endast ett års tid — 1893 — motsvarat en minskning i den inhemska tillverkningen af nära $2^1/_2$ millioner meter, en tillverkning, som skulle ha kunnat skaffa bröd åt ytterligare flera hundra arbetare.

Till dessa skäl tillade motionen också ett par andra, som visa, att denna tullfria import af synbart begagnade säckar äfven i andra afseenden var skadlig och förderflig.

Den var demoraliserande, ty på grund af inpackningen i pressade balar gjorde den det för tullpersonalen svårt och tidsödande att undersöka, om icke till äfventyrs bland de gamla säckarne, som skulle vara tullfria, också insmugglades nya, som icke skulle vara det. Detta lockade till tullunderslef.

Den var vidare sanitärt farlig, ty ingen visste hvarifrån de gamla säckarne kommo och hvilka smittämnen de kunde medföra, smittämnen, som naturligtvis voro dubbelt farliga, då säckarne i allmänhet användes till emballage för mjöl, det vill säga födoämnen.

Motionen vann emellertid, huru tänkvärda skälen för densamma än måste synas en hvar opartiskt och sakkunnigt resonerande person vara, icke vare sig utskottets eller Riksdagens bifall.

Den föll på grund af utskottets, det tillåter jag mig säga, icke allt för grundliga utredning, som dessutom upptog då för tiden må hända talande skäl, hvilka nu ej mera finnas på grund af sedan dess införda nya tullsatser till skydd för en industri, som då kunde hafva, men icke nu längre kan hafva men af tullen å begagnade säckar. Den föll i Andra Kammaren utan debatt, i Första efter endast ett kort meningsutbyte mellan motionären och utskottets ordförande, som dock såsom ett af de förnämsta skälen för utskottets afstyrkande utlåtande anförde just ett af dem, som nu genom under mellantiden vunna ändringar i tulltaxan fallit bort.

De skäl, som såväl af utskottet som af utskottets ordförande anfördes mot motionen, voro nemligen endast dessa:

1) att då uppgifterna öfver tillväxten af importen af begagnade säckar blott sträckte sig öfver två år, kunde man ej draga några verkliga slutsatser deraf, ty det kunde ju hända, att den blott var tillfällig,

2) att importsiffrorna icke voro tillförlitliga, då bland de i dem angifna säckarne äfven kunde ingå sådana, som voro returneradt emballage,

3) att de sanitära vådorna icke borde kunna vara så stora, ett antagande inom parentes sagdt, för hvilket utskottet icke förebragt ens försök till ett bevis,

4) slutligen, att det var ett faktum, att tullen skulle blifva till men för en annan inhemsk industri, superfosfattillverkningen.

Redan 1895 skulle nog motskäl mot dessa af utskottet och dess ordförande anförda skäl för afslag ha kunnat förebringas, och ett kraftigt sådant anfördes också af motionären i Första Kammaren, herr Ekdahl, då han under debatten erinrade om ett kort förut under sammanträdet fäldt yttrande af herr Cavalli, att man bör skydda en industri, *innan det är för sent att göra det.*

Men man ville som sagdt då icke höra på det örat.»

Härefter fortsätter herr Behmer:

»Nu ha emellertid skäl kommit till, som än ytterligare göra de mot motionen anförda invändningarna fullständigt ohållbara. Derjemte ha också nya skäl, än starkare än de 1895 befintliga, framträdt, som göra det till rent af ett lifsvilkor för juteindustriens bestånd här i landet, att såväl

tullfriheten för begagnade säckar som tullrestitutionen för emballage till utrikes ort upphäfves.

Jag tillåter mig här att till en början anföra de skäl, som nu finnas till vederläggning af de 1895 mot motionen i utskottsmotiveringen liksom under debatten i Första Kammaren gjorda invändningarna.

Dessa äro: mot

Första skälet: att statistiska siffror öfver importen af begagnade säckar nu finnas icke endast för två år, utan för sex, och de tala alla samma språk som de 1895 anförda, hvilkas beviskraft då af utskottet betviflades.

Införselvärdet af brukade säckar har utgjort:

1892	120,963	kronor.
1893	263,642	»
1894	134,910	»
1895	174,589	»
1896	231,119	»
1897	199,627	»

Uppgifter för 1898 föreligga ej än i samladt skick och kunna ej af mig annat än approximativt föreläggas utskottet.

Redan nu kan dock genom uppgifter från tullkamrarne i Stockholm, Kalmar, Limhamn, Lomma, Malmö, Gefle, Norrköping, Helsingborg, Halmstad och Göteborg, som gifva ett importresultat af 226,082 kronor 35 öre, bevisas, det importen under 1898 var större än 1897; och all sannolikhet förefinnes för att den var större än något föregående år.

Huru den kommer att gestalta sig innevarande år, derom får man en föreställning, då man hör att en enda fabrik blott, Helsingborgs superfosfatfabrik, med Cohn i Hamburg afslutat kontrakt om en leverans af 1,000,000 begagnade utländska säckar, d. v. s. att efter ett bestämdt pris af 30 öre per säck importvärdet för 1899 endast genom denna beställning kommer att uppgå till 300,000 kronor, således öfverstiga importen under något föregående år.

Detta torde vara siffror, som, vältaligare än ord kunna göra det, vederlägga misstankarne, att stegringen i import af begagnade säckar från 1892 till 1893 endast var tillfällig.

Andra skälet: att de begagnade säckar, som införas, äro i handelsändamål införda säckar och alltså icke returemballage. Hur säckar skulle kunna i retur återkomma till Sverige, är ock svårt att förstå, när ytterst

få, ja, man skulle väl kunna säga inga svenska produkter exporteras emballerade i säckar. De enda svenska varor, som exporteras i säckar och i fråga om hvilka en reimport af dylika skulle kunna komma i fråga, äro finare bly och sillguano, hvilken export numera i det närmaste upphört, samt hafre.

Men hafreexportörerna reimportera ej, efter hvad de största exporthusen förklarat, säckar i någon nämnvärd qvantitet.

Tredje skälet: att det var framfördt utan att några bevis derför anförts. På hur lösa grunder det antagande det innebar var fotadt bevisas bäst af den mikroskopiska undersökning, hvars resultat här nedan anföras och som ådagalägga i hur hög grad befogade farhågorna voro för att de gamla säckarna skulle kunna medföra eller vara lämpliga för utveckling af smittämnen, helt naturligt för resten, då ju dessa säckar i allmänhet komma från Indiens och Sydamerikas så ofta af epidemier hemsökta hamnar.

Från Svenska juteväfveriaktiebolaget i Södertelje inlemnades på nyåret till handelskemisten, ingeniör Landin, fyra begagnade utländska säckar för mikroskopisk undersökning, hvilket resulterade på sätt som af nedanstående intyg framgår.

Afskrift:

Från Svenska Juteväfveri Aktiebolaget i Södertelje hafva inlemnats fyra stycken säckar märkta:

N:o 1. »Grossby Roller Milling Company Grossby's A. A. A. Patent Process Topska Kan U. S. A. Bemis Bro Bag C:o St. Louis U. S. A. For Drawback 319.»

N:o 2. »For Drawback Washburn Crossby C:o 280 Lbs Washburns N:o 1 Minneapolis Minn. U. S. A. 253 T. B. D. 253.»

N:o 3. »For Drawback Columbia Mill C:o 280 Lbs Columbia Roller Process Patent Minneapolis Minn. U. S. A.»

N:o 4. »John Ure Son 280 Regent First Minnesota Patent.»

och begärdes, att de i säckarna befintliga resterna skulle undersökas med hänsyn till sammansättning, särskildt i afseende på i sanitärt eller hygieniskt hänseende skadliga beståndsdelar.

Vid företagen kemisk och mikroskopisk analys befans det nämnda innehållet utgöras af mjölbeståndsdelar jemte fragment af växtfibrer (från säckarne) samt såväl oorganiska som organiska dam- och smutsartade beståndsdelar. Halten oorganiska ämnen utgjorde 11,93 procent. Dessutom förefans en stor mängd dels döda, dels lefvande individer af mjölöret (Acarus Siro). Då säckarnes innehåll bildar en särdeles gynsam jordmån

för bakterier, böra de ej utan grundlig desinfektion och sterilisering få användas för förvaring af näringsmedel.

Stockholm den 16 januari 1899.

Kemiskt tekniska byrån.

John Landin,
Handelskemist i Stockholm.

Anmäln. n:o 28,073.
Analys n:o 105,528—31.

Rätt afskrifvet intyga:

Gösta Lundberg. *M. Skånberg.*

Undersökning af ytterligare ett parti på 400 säckar, af hvilka generalprof uttagits, pågår, och resultatet deraf skall framläggas före frågans behandling. Slutligen ber jag i sammanhang härmed få påpeka, att Sverige är det enda land i Europa, der marknad för dylik handel med begagnade säckar finnes.

Fjärde skälet: att detta skäl har fallit bort sedan superfosfatindustrien fått den tull af 25 öre per 100 kilo, som mer än väl motväger den blott till bråkdelen af en procent uppgående tillökning i utgifter, som den kan komma att få vidkännas genom en tullsats på begagnade säckar.

Alla de skäl, som 1895 med mer eller mindre fog kunde anföras mot motionen, äro sålunda vederlagda eller ha fallit bort.

Derjemte ha, som sagdt, tillkommit än mera tungt vägande skäl, än som då kunde anföras för densamma.

Det första och starkaste af dessa, och som framför allt påkallar ett borttagande af bestämmelsen om tullrestitution vid export sjöledes från stapelstad, är den nya konkurrens, som hotar juteindustrien i vårt land icke endast från Tyskland eller England som förr, utan från Indien genom direkt import från Calcutta, en import, som med de himmelsvidt skilda förhållanden på arbetsmarknaden, som finnas här och der, gör hela vår juteindustri till en omöjlighet, om den ej får åtnjuta skydd till alla sina grenar.

Man ser ock, att alla andra nationer, som följa ett skyddsvänligt system, när de skydda sin juteindustri, skydda den icke endast delvis, utan till fullo.

Denna Calcutta-industri, som förnämligast här konkurrerar i tillverkning af lätta Hessians, afsedda som emballage för trämasseindustrien, har redan dödat den i fråga om både kapital och arbetsskicklighet vår öfver-

lägsna skotska tillverkningen af dessa väfnadsslag. Detta visas bland annat af tvenne utdrag ur Review of the Trade, det ena för 1894, der den mördande konkurrensen förebådas, det andra af 1898, der det sorgliga resultatet af densamma framlägges.»

Berörda utdrag äro härefter i motionen införda.

Slutligen yttrar herr Behmer:

»Att faran är öfverhängande visar sig bäst af den stora import här redan finnes af Calcutta Hessians.

Huru stor siffran derför i fjol var, är ej ännu veterligt, men siffror äro under insamling från de tullplatser, där dylik import eger rum, som skola vara färdiga att framlägga före ärendets behandling. Mot de mörka utsigter för vår juteindustri, jag här uppdragit, skulle kunna anföras, dels att ju resultatet af dess verksamhet hittills ej visat att fara är för handen, dels att, om den ej kan uthärda konkurrensen med utlandet i fråga om de oskyddade sorterna, den ju kan koncentrera sin tillverkning på de skyddade.

Mot detta senare vill jag svara, att fabrikerna äro anlagda hufvudsakligen med hänsyn till tillverkningen af dessa ännu oskyddade slag, så att de ej kunna basera sin tillverkning på andra slag utan att skaffa sig nya maskiner och sålunda ge till spillo hela det stora kapital, uppgående till millioner, som är nedlagdt i de gamla. Emot det förra vill jag svara med herr Cavallis i början af motionen anförda ord: *Man skall skydda den industri, som finnes, innan det blir för sent.* Det är ej ännu för sent att skydda vår svenska juteindustri, men det kan snart vara det, ja, är det med visshet, om man ej hejdar den börjande asiatiska konkurrensen.

Jutefabrikerna ha hittills i regeln gått bra. För en af dem, den yngsta, är dock redan ställningen sådan, att tal varit om dess nedläggande, och för de andra är 1898 års bokslut, der man bör få se spåren af den asiatiska konkurrensen, ej kändt.

Till de ofvan anförda svårigheterna kommer dessutom ytterligare en. Genom mellanrikslagens upphäfvande är den norska marknaden stängd för jutefabrikerna. De byggdes, då den ännu var gällande, för att tillfredsställa en marknad, som omfattade *hela* den skandinaviska halfön. De ha derför, sedan marknaden begränsades till Sverige ensamt, dubbelt svårt att bära den ytterligare kringskärning af deras afverkning, som dels importen af begagnade säckar, dels den under de senaste åren tillkomna konkurrensen i fråga om trämasse-emballage från Calcutta innebär.

Af allt detta framgår, att skydd för säckar samt upphäfvande af

emballagerestitutionen är oundgängligt nödvändigt, om en juteindustri skall kunna fortfara att existera här.

Man får då göra sig den frågan, som Riksdagen genom behandling af motionen skall ge svar på:

Är denna industri af den art, att den förtjenar skyddas, eller kan man utan vidare lemna den åt dess öde? Ja, hvad säga herrarne? Här blott en sammanfattning af fakta.

För denna industris fortvaro tala:

Det i densamma nedlagda stora, till allra största delen svenska kapital, som, om den lemnas åt sitt öde, är bortkastadt. Detta kapital uppgår, ej blott anläggnings- utan äfven rörelsekapital medräknadt, till emellan 5 och 6 millioner kronor. Det måste nemligen beräknas för fabriken i Södertelge till 1,500,000, vid Oscarström till 2,350,000, i Jonsered till 1,000,000 och i Helsingborg till 600,000.

Derför tala vidare antalet arbetare och arbeterskor, som denna industri ger ett rikligt och godt bröd.

De fyra fabrikerna sysselsätta sammanlagdt ett antal arbetare, som, familjerna inberäknade, uppgår till drygt 5,000 personer. Arbetarne betalas alla på ett sätt, som ger dem i förhållande till deras arbetsprestationer ett i jemförelse med aflöningen i andra yrken godt uppehälle, de äldre, skickliga arbetarne med 3 à 4 kronor, de unga arbetarne med 2 à 3,20, de unga arbeterskorna med 1,60 à 2,10 per dag.

Kan det vara klokt och välbetänkt, ja, ens försvarligt, att

dels för att gynna en import af begagnade säckar, som, efter hvad jag visat, kan vara, ja är helsovådlig, och som nu ej längre måste tolereras af hänsyn till en industri, som saknar förmåga bära dess upphörande,

dels för att lemna fältet här öppet för konkurrensen från en industri, som baserats på en mot den europeiska uppfattningen af arbetarens ställning och lifsbehof stridande asiatisk slaftjenst, en konkurrens, som endast kommer till godo trämasseindustrien, hvilken utan ett spår af risk eller olägenhet kan bära dess utestängande, enär prisskilnaden mellan Calcutta-emballage och skyddadt svenskt emballage har försvinnande liten betydelse,

kan det, säger jag, af dessa hänsyn vara klokt och välbetänkt, ja ens försvarligt att riskera den juteindustri, i hvilken millioner af svenskt kapital äro begagnade och af hvilken tusentals svenska arbetare ha sitt bröd?

För visso nej.

Men inser och erkänner man detta, då måste man äfven bevilja juteindustrien det skydd, den nu för andra gången begär.»

På sätt motionärerna anfört, blefvo vid 1895 års riksdag väckta motioner med enahanda innehåll som de nu förevarande i enlighet med bevillningsutskottets hemställan af Riksdagen afslagna. De skäl, som af nämnda års bevillningsutskott anfördes för afslag å de då väckta motionerna, så vidt de afsågo tull å begagnade säckar, och hvilka skäl af herr Behmer i hans motion nu omförmälts, synas utskottet fortfarande ega full giltighet. Visserligen utvisa de af herr Behmer nu åberopade statistiska uppgifterna angående införseln af begagnade säckar, att denna införsel under åren 1896 och 1897 något öfverstigit införseln under de näst föregående två åren; men dels kan det icke med fog påstås, att de statistiska uppgifterna utvisa en afgjord och väsentlig stegring af införseln utaf begagnade säckar, dels får härvid icke förglömmas, att en stor del af de gamla säckar, som införas, är returneradt emballage. Så t. ex. exporteras från Sverige träkol, ekbark, trådrullar, gödningsämnen, cement och till och med i uppgifvet fall buteljer, inpackade i säckar, hvilka returneras. Hvad beträffar de vådor i sanitärt afseende, som förmenas kunna uppstå af ifrågavarande införsel, kan väl icke bestridas, att möjlighet för öfverförande af smitta genom införseln af begagnade säckar kan i detta likasom i åtskilliga andra fall föreligga; men förebyggandet af en dylik fara synes utskottet icke kunna vinnas derigenom att varan åsättes tull. Hvad slutligen beträffar det af herr Behmer till stöd för ifrågavarande yrkande anförda skälet, att numera, efter det superfosfatfabrikationen erhållit skydd, denna tillverkning väl kunde tåla vid den förhöjning i sina omkostnader, som blefve en följd af tull på begagnade säckar, vill utskottet erinra, att andra konstgjorda gödningsämnen äro tullfria och att det sålunda är af vigt för tillverkningen af dessa, att omkostnaderna derför hållas vid lägsta möjliga belopp. Såsom ytterligare skäl för bibehållande af nu gällande tullfrihet å begagnade säckar vill utskottet anföra, att tull å denna vara helt visst skulle åstadkomma en höjning i priset på flera handelsvaror, som emballeras i säckar och ofta äro af ganska lågt värde. Den tullsats, som, i händelse motionerna bifölles, komme att gälla för brukade och slitna säckar, måste äfven anses synnerligen hög, i det att värdet å sådana säckar icke torde öfverstiga 25 öre stycket, i följd hvaraf tullsatsen, under antagande att hvarje säck väger 1 kilogram, skulle utgöra omkring 50 procent af varuvärdet och, om säckarna väga $1^1/_2$ kilogram stycket, uppgå till än högre procent. Slutligen må det icke heller lemnas oanmärkt, att bifall till motionärernas förslag i fråga om tullen å begagnade säckar skulle med-

föra, att vid reimport af dylika antingen tull måste erläggas eller ock, för undvikande häraf, bevisning om deras egeuskap af returgods förebringas, något som naturligtvis skulle medföra tidsförlust och besvär.

Utskottet hemställer fördenskull,

5:o) att ifrågavarande motioner, så vidt de afse tulltaxans bestämmelser rörande artikeln säckar, icke måtte af Riksdagen bifallas.

I de nyss omförmälda, af herrar Östberg och Ekdahl samt af herr Behmer väckta motionerna har, såsom ofvan nämnts, jemväl framstälts förslag om upphäfvande af § 9 mom. 2 tulltaxeunderrättelserna, hvilket lagrum är af följande lydelse:

»Då juteväfnad, tillverkad i utlandet, användes till emballage vid utförsel sjöledes från stapelstad till utrikes ort, må för hvarje kilogram af väfnaden restitutionsvis af tullmedlen beviljas 10 öre under iakttagande af de under punkten 1 upptagna bestämmelser; skolande dock den försäkran om varans ursprung, som det enligt punkten 1 b) åligger tillverkare att vidfoga angifningsinlagan, i det fall, hvarom här är fråga, afgifvas af tillverkaren af den vara, för hvars emballerande juteväfnaden blifvit använd, samt innehålla, att emballaget utgöres af utländsk juteväfnad, för hvilken full införselstull blifvit erlagd, äfvensom uppgift om emballagets vigt; vederbörande tullmyndighet å exportorten förbehållet att, om anledning dertill förekommer, genom störtning och profvägning utröna emballagets vigt. I de sålunda meddelade föreskrifterna må dock Generaltullstyrelsen lemna de lättnader, som, utan åsidosättande af nödig kontroll, kunna medgifvas.»

Den lättnad i varuomsättningen, som genom ifrågavarande stadgande åstadkommits, är enligt utskottets åsigt till icke obetydligt gagn, och ett upphäfvande af nämnda stadgande skulle särskildt vålla svårighet för trämassetillverkningen, hvilken näring dock är af den betydelse, att ett hämmande af dess utveckling bör så vidt möjligt undvikas. På grund häraf och med åberopande i tillämpliga delar jemväl af de skäl, som blifvit anförda till stöd för utskottets afstyrkande af motionärernas förslag om upphäfvande af nu gällande tullfrihet för brukade och slitna säckar, hemställer utskottet,

6:o) att herrar Östbergs och Ekdahls samt herr Behmers ifrågavarande motioner, i hvad de afse upp-

häfvande af gällande bestämmelser om tullrestitution för juteväfnad, som vid varuutförsel användes till emballage, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 februari 1899.

På bevillningsutskottet vägnar:

WERNER G. VON SCHWERIN.

Reservationer

vid *punkterna* 5:o) och 6:o), af herrar friherre *Klingspor* och *af Burén*.

Härjemte hafva herrar *Cavalli* och *Swartling* begärt få antecknadt, att de af sjukdom varit förhindrade att deltaga, herr Cavalli i den slutliga behandlingen och herr Swartling i behandlingen af de i detta betänkande omförmälda frågor.

Stockholm, Ivar Hæggströms boktryckeri, 1899.